

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Quality Development Strategy of Educational Quality Development Through Distance Learning Television System of Small School

สุมินตรา ปิ่นทอง^{1*}, นภาเดช บุญเชิดชู² และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย³
(Sumintra Pintong^{1*}, Napadech Booncherchoo² and Jittirat Saengloetuthai³)

^{1*,2,3}สาขาการบริหารการศึกษา คุรุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อีเมลผู้แต่งหลัก : mongnagin@gmail.com เบอร์โทร : 06 3590 9144

วันที่รับบทความ 20 สิงหาคม 2564

Received: Aug. 20, 2021

วันที่รับแก้ไขบทความ 11 กันยายน 2564

Revised: Sep. 11, 2021

วันที่ตอบรับบทความ 13 กันยายน 2564

Accepted: Sep. 13, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 2) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ผู้บริหารและครู จำนวน 754 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม คู่มือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI modified และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ยกระดับกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) สร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ 3) ปรับวิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามโครงสร้างการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) ปรับระบบการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) เร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ของการนำไปใช้ และความเป็นประโยชน์อยู่ระดับมากที่สุด การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

คำสำคัญ: กลยุทธ์; คุณภาพการศึกษา; ระบบทางไกลผ่านดาวเทียม; โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to: 1) formulate a strategy for educational quality development through distance learning television system of small primary schools; and 2) evaluate the educational quality development through distance learning television system of small primary schools. Mixed methods research was used. The sample and informants were 5 qualified experts, 754 school administrators and teachers, 7 experts, and 12 stakeholders. The research instruments were an interview form, a questionnaire, a connoisseurship manual, an assessment form for correctness and appropriateness, and a case record form. Data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI modified, and content analysis.

The results showed that:

1. The strategy for educational quality development through the distance learning television system consisted of 5 strategies: 1) upgrading the strategy for educational quality development in line with the economic and social conditions; 2) building positive attitude towards learning management; 3) adjusting the method for developing the quality of education based on the operating structure with flexibility and adaptability to changes; 4) adjusting the school administration system in line with the development of the quality of education; and 5) accelerating technology development in response to the education quality development.

2. The strategy for educational quality development was correct, appropriate, feasible, and usable at the highest level.

Keywords: Strategy; Educational Quality; Distance Learning Television System; Small School

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญกับสถานะการแข่งขันสูงและต้องเร่งพัฒนาคนของตนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อให้สามารถรับมือกับสิ่งท้าทายดังกล่าวได้ การจัดการศึกษาของทุกประเทศล้วนมีเป้าหมายสำคัญ คือ คุณภาพการศึกษา โตละออ วันจิ๋ว (2563: 1-2) กล่าวว่าที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับระบบคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก แม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาโดยจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขในสังคม เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพเท่านั้นที่จะทำให้ประเทศสามารถแข่งขันบนเวทีโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2563: 1-4) ได้สรุปว่าการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 4 รายวิชาต่ำ สอดคล้องกับนันทวัชและภิกษาพัชญ์ (2563: 290) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

ขนาดเล็กอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียน ครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก ครูขาดวิธีการสอนที่ทันสมัย เป็นต้น ยิ่งสะท้อนว่าเด็กไทยยังขาดทักษะในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การจัดการการแก้ปัญหาและการสังเคราะห์ ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 26) ได้เสนอให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับนานาประเทศ โดยใช้ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับนโยบายของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องเร่งรัดด้านการศึกษา จึงได้ให้มีการศึกษาขยายผลโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ยังพื้นที่อื่น ๆ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 3-6) กำหนดให้ใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกลเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในทุกสาระการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนและครู มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อันส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นการดำเนินการตามรอยเบื้องยุคลบาทและสนองพระราชดำริในการที่จะพัฒนาการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้า

จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปลายปี 2562 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาเกือบทุกแห่งทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาที่เด่นชัดที่สุด คือ การเรียนการสอนที่ต้องดำเนินงานต่อมิให้หยุดชะงัก เพราะจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน นั่นก็คือคุณภาพของประชากรในอนาคต สอดคล้องกับบัลลังก์โรหิตเสถียร (2563: ออนไลน์) กล่าวว่า นโยบายเร่งด่วนของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องเร่งรัดด้านการศึกษา จึงได้ให้มีการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุด นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนได้ แม้จะไม่สามารถไปโรงเรียนได้ สอดคล้องกับจิราวัฒน์ประสาธนกุล (2559: 12) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมโรงเรียนวังไกลกังวลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองและคณะทำงานพัฒนาระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ (มปป.: 3) วิจัยเรื่อง กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่สนับสนุนว่าระบบทางไกลผ่านดาวเทียมเหมาะกับโรงเรียนขนาดเล็กไว้หลายท่าน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมสามารถแก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้น ไม่ตรงสาขาวิชา รวมถึงการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารที่ต้องช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้เรียนครบตามหลักสูตร แม้ว่าโรงเรียนจะมีครูไม่เพียงพอ

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพ และมาตรฐานสูงขึ้น

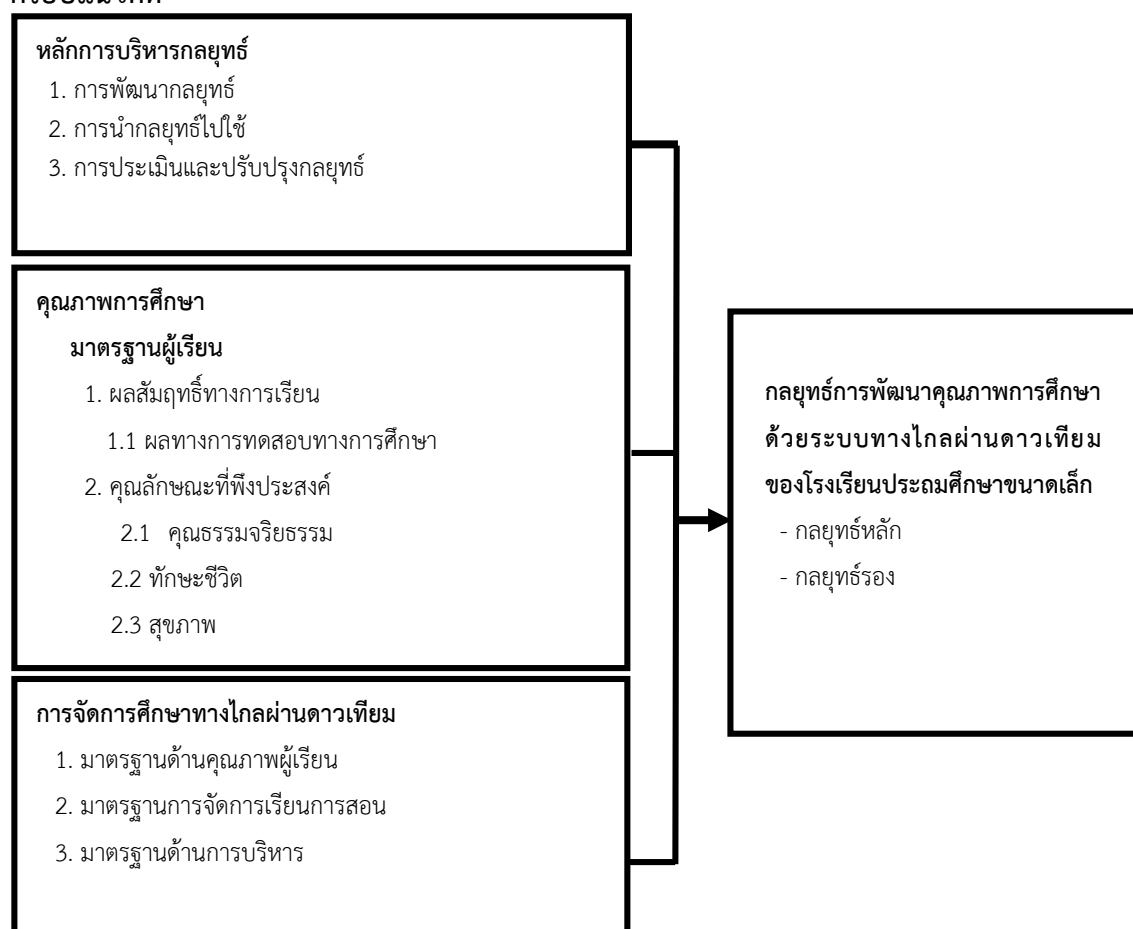
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อรับรองกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขอบเขต

1. ขอบเขตด้านประชากรโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15,580 โรงเรียน ที่มีการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม โดยผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและครู ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสีย โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูล ปีการศึกษา 2563
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนากลยุทธ์ คุณภาพการศึกษา และระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (mixed methods) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 5 ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ผู้ให้ข้อมูล

1. ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง
2. ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่จัดการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 377 โรงเรียน โดยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวม 754 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม
2. แบบสอบถามผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิเคราะห์ สังเคราะห์ความต้องการจำเป็น ศึกษา แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยศึกษาจากสรุปผลการศึกษา รวบรวมเอกสารการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหาร การพัฒนากลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้ด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม บริบทสถานศึกษาขนาดเล็ก

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

3. สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

4. วิเคราะห์ความต้องการความจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้วิธี Priority Need Index Modified
5. จัดทำตารางวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix เป็นรายคู่
6. จัดทำกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีดำเนินการ
7. การสรุปเรียบเรียงและอธิบายกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีการดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดัชนีของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับรองความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษ การนิเทศ การการพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. ผู้บริหาร ครู ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันกลยุทธ์การพัฒนาคณาการศึกษาศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. แบบประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. แบบบันทึกข้อมูล เป็นแบบบันทึกปลายเปิดเพื่อบันทึกข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship)
2. สอบถามและประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์
3. จัดประชุมเชิงนโยบาย
4. อภิปราย ซักถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินกลยุทธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ยกระดับกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม 2) สร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม 3) ปรับวิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมตามโครงสร้างการดำเนินงานที่ยืดหยุ่นและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4) ปรับระบบการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม 5) เร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

2. การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน ส่วนใหญ่ให้คะแนนในระดับ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้มีฉันทามติให้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ของการนำไปใช้และความเป็นประโยชน์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามประเด็นได้ ดังนี้

ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1) ยกระดับกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนวิเคราะห์ตนเอง เพื่อวางแผนพัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปีด้วยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ขับเคลื่อนการดำเนินงานจากโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินโครงการ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับทิวากร ดวงแก้ว (2556: 113) วิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียมให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2561: 60) กล่าวถึง โรงเรียนแต่ละแห่งมี มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการประเมินผล ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และจัดส่งรายงานผลเป็นประจำทุกปี

2) สร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ปกครองและชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการช่วยผลักดันและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ ดังนั้น โรงเรียนจึงสร้างความเข้าใจกับชุมชน ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริม

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะชีวิตตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับ สุพัตรา ราชสันเทียะ (2559: 62) วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางจินบุรี เขต 2 พบว่า โรงเรียนปลายทางควรสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญของการสอนโดยใช้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมและประชุมชี้แจงคณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองผู้เรียน เพื่อสร้างความเข้าใจรวมถึงขอความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและสอดคล้องกับ พรรติภา วงศรี (2563: 136) วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่า กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านบุคคลอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนสร้างความศรัทธาต่อชุมชน มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ พัฒนาโครงสร้างองค์กรด้านการระดมทุนอย่างเป็นระบบ และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและบุคลากร เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างยั่งยืน

3) ปรับวิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามโครงสร้างการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรในการทำงานน้อย จึงต้องวิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ มีโครงสร้างที่ชัดเจน และเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนทรัพยากร ด้านกายภาพ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณให้เหมาะสมตามบริบท สอดคล้องกับ ละออ วันจิว (2563: 334) วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 และสอดคล้องกับ พรรติภา วงศรี (2563: 136) วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่า การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมมาก

4) ปรับระบบการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นเช่นนี้เพราะระบบของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม โดยผู้บริหารโรงเรียนสร้างความตระหนักให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับภัสสรณ์ ฐิติวัฒนานันท์ (2554: 136-137) วิจัยเรื่อง แนวทางการนำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูผู้สอนต้องจัดเตรียมสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้การจัดการศึกษา ออกแบบและกิจกรรมจัดการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม วัดและประเมินผลตามสภาพจริง รวมถึงต้องเข้าร่วมเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ ยงยุทธ ยะบุญและคณะ (2561: 111) วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยระบบทางไกลของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี คือ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านบุคคล 3) ด้านเทคโนโลยี 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านการนิเทศติดตามประเมินผล และ 6) ด้านภาคีเครือข่าย โดย ทั้ง 6 ด้าน มีการปฏิบัติที่ดีในเชิงบวก แสดงถึงการมีความพร้อมด้านปัจจัย ด้านการบริหารจัดการที่ดี ให้ความใส่ใจในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

5) เร่งรัดพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่เหตุเป็นเช่นนี้ เพราะ โรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้ด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมส่วนใหญ่ มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์ งบประมาณในการบริหารจัดการที่ไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้เกี่ยวกับการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ครูยังไม่ได้รับการพัฒนาการสอนจากสื่อ ออนไลน์ที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับปิยนารถ สารวงศ์ (2562: 154) วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนา การจัดการศึกษาด้วยสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ผลจากการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติในการพัฒนาจัดการศึกษาด้วยสื่อทางไกลผ่านดาวเทียม ในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผลพบว่าระดับการปฏิบัติการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครูรองลงมา คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับละออ วันจิ๋ว (2563: 319-320) วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ คือ ทำข้อมูล สารสนเทศให้ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยี แสวงหานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมาใช้ร่วมกัน โดยโรงเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้อำนวยการโรงเรียนควรส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้นำระบบเทคโนโลยีมาพัฒนาคุณภาพ การศึกษา พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกล ผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูล ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อสามารถนำการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกล ผ่านดาวเทียมไปใช้ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จิราวัฒน์ ประสาทนกุล. (2559). การบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนวังไกลกังวลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทิวากร ดวงแก้ว. (2556). ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภัสสรณ์ ฐิตพัฒนานันท์. (2559). แนวทางนำยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวิช นูนารถ และภิกษาพัชญ์ โทนา. (2563). การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2563. วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์.
- เนตรนภา ศรีวนิชย์. การศึกษาปรากฏการณ์ส่งผ่านการเรียนรู้ของการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง วิทยาลัยรังสิต.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2562). สรุปคำแถลงนโยบายของ ครม. ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://moe360.blog/2019/07/22/สรุปคำแถลงนโยบายของ-ครม> ค้นหาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562.
- ปิยนารถ สารวงศ์. (2562). รูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยสื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. ปีที่ 16 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรทิภา วงศรี. (2563). กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดชลบุรี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ยงยุทธ ยะบุญและคณะ. (2561). แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบทางไกลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์. (มปป). แนวทางการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้ได้มาตรฐาน. [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.utdone.net/data%20utd1/new%20dltv25612018.pdf>. ค้นหาเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2563.

- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561**. [ออนไลน์]
แหล่งที่มา http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2561.pdf ค้นหาเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2563
- สุพัตรา ราชสันเทียะ. (2559). **ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2. การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.**
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2561). **กรอบแนวทางการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559 - 2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. [ออนไลน์]
แหล่งที่มา <http://www.prachanimit.com/download/sms4.pdf>
ค้นหาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.**
- ละอ อวันจิ่ว. (2563). **กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.**